

УДК 930.85:780.647.2](477)(045)
DOI 10.32461/2226-3209.2.2024.308282

Цитування:

Менько Н. А. Комеморативні практики культури в проєкції баянно-акордеонного виконавства. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 2. С. 70–76.

Менько Назар Андрійович,
аспірант Національної музичної академії
України ім. П. І. Чайковського
<https://orcid.org/0000-0003-0871-4158>
menkonazar@gmail.com

Menko N. (2024). Commemorative Practices in the Projection of Bayan-Accordion Performance. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 70–76 [in Ukrainian].

КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ КУЛЬТУРИ В ПРОЄКЦІЇ БАЯННО-АКОРДЕОННОГО ВИКОНАВСТВА

Метою статті є дослідження комеморативних практик культури в проєкції баянно-акордеонного виконавства. Аналіз виконавських аспектів на зазначених вище інструментах у культурній пам'яті та ідентифікації, а також екстраполяція того, як воно формує та утримує історично-культурну пам'ять. **Методологія дослідження** базується на використанні міждисциплінарного підходу, що поєднує концепцію культури пам'яті (щодо впливу баянно-акордеонного виконавства на комеморативні практики) та концепцію ідентичності (про розуміння формування ідентичності та збереження культурної спадщини крізь призму фестивально-конкурсного руху). **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що вперше здійснено спробу екстраполяції баянно-акордеонного виконавства з комеморативними практиками в контексті сучасної культурної динаміки, з відображенням їх ролі у формуванні ідентичності та збереженні культурної спадщини. Обґрунтовано партисипативність мистецтва, культури пам'яті та ідентичності в реаліях сьогочасної російсько-української війни. **Висновки.** Дослідницький напрям студії пам'яті актуалізує цінність комплексного аналізу механізмів формування колективної пам'яті та особливостей її впливу на розгортання суспільних культурно-мистецьких процесів, зокрема культурної політики, цінностей. Ці заходи призначені для відображення конкретного історичного нарративу, який має суттєве значення для значної частини спільноти. Виявлено, що важливим елементом комеморативних практик у культурно-мистецькій сфері є баянно-акордеонне виконавство. Розвиток репертуарної політики, підвищення легітимності баяна та акордеона нерозривно пов'язані з професійним зростанням майстерності виконавців. Встановлено, що у 1990-х роках, з огляду на потребу в розвитку комеморативних практик в Україні, відзначається значний розвиток конкурсно-фестивального руху. Джерелами національної музики для баяна та акордеона є побутове масове музикування, передумови розвитку якого визначили історія створення і розповсюдження інструментів. Ці чинники підкреслюють цінність таких інструментів як вагомих важелів реалізації культурної політики щодо національної пам'яті в музичному мистецтві України.

Ключові слова: комеморативні практики, історична пам'ять, культура, культурна пам'ять, баянно-акордеонне виконавство, фестивально-конкурсний рух.

Menko Nazar, Postgraduate Student, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music

Commemorative Practices in the Projection of Bayan-Accordion Performance

The article aims to investigate commemorative practices in culture within the context of bayan-accordion performance. The analysis focuses on the performance aspects of these instruments within cultural memory and identification, as well as extrapolates how they shape and maintain historical-cultural memory. **The research methodology** is based on an interdisciplinary approach, combining concepts of cultural studies and memory culture to study the impact of bayan-accordion performance on commemorative practices, contributing to a better understanding of identity formation and cultural heritage preservation through the lens of festival-competition movements. **The scientific novelty** of this research lies in analysing the interaction of bayan-accordion performance with commemorative practices in the context of contemporary cultural dynamics, reflecting their role in identity formation and cultural heritage preservation. The study opens up new perspectives for understanding the interrelationship between art, memory, and identity during periods of socio-cultural change. **Conclusions.** This study has established that an essential condition for the existence of a nation's identity as a form of state is the presence of unified political, economic, informational, educational, religious, and other institutions specific to that nation. Cultural memory formation policies are utilised by state institutions as a tool for shaping communication between various bearers of specific political beliefs and preferences. The research direction of memory studies is gaining popularity, highlighting the value of a comprehensive analysis of

mechanisms shaping collective memory and its impact on the development of societal, particularly cultural policies, cultural-artistic processes, and values. These measures are intended to reflect a specific historical narrative that holds significant importance for a substantial portion of the community. It has been identified that a crucial element of commemorative practices in the cultural-artistic sphere is bayan-accordion performance. The expansion of repertoire and the increase in legitimacy of the bayan and accordion are inseparably linked to the professional growth of performers. It has been noted that in the 1990s, amid the need for the development of commemorative practices in Ukraine, significant growth in the festival-competition movement is observed. The roots of national music for the bayan and accordion lie in household mass music-making, where the prerequisites for development have their origins in the history of the creation and dissemination of instruments. These factors underscore the value of these instruments as significant levers in the implementation of cultural policies regarding national memory in the musical arts of Ukraine.

Keywords: commemorative practices, historical memory, culture, cultural memory, bayan-accordion performance, festival-competition movement.

Актуальність теми дослідження комеморативних практик культури в проєкції баянно-акордеонного виконавства дозволяє вивчати традиції та компоненти культури, пов'язані з використанням баяну та акордеону. Це сприяє збереженню та розумінню культурної спадщини, передачі вагомих культурних традицій, з одного боку, а з іншого – дає можливість продукуванню і творенню нових форм культурних партисипацій, взаємодій у мистецькому контексті. Дослідження комеморативних практик на прикладі баянно-акордеонного виконавства допоможе краще зрозуміти вплив культурних традицій на національну ідентичність. Також, вивчення комеморативних практик баянно-акордеонного виконавства дозволяє розглянути, як традиційні культурні форми адаптуються до сучасних умов та взаємодіють з сучасністю.

Аналіз досліджень і публікацій. У процесі вивчення комеморативних практик культури методологічну базу склали: концепції сучасних студій пам'яті (*memory studies* М.Альбвакс, А. Ассманн, Я.Ассман, Е. Гобсбаум, П. Нора), соціальної межі пам'яті та розвідки дослідників баянно-акордеонного виконавства як вітчизняного, так і світового формату, зокрема: О. Верещагіна, М. Давидов, Б. Коцюрба, В. Курило, В. Марченко, О. Михайлів, А. Семешко, А. Сташевський, М. Черепанин та ін. Водночас комеморативні практики, зокрема в культурі, досліджували такі автори: М. Альбвакс, Д. Ассманн, В. Бабка, Р. Брубейкер, Е. Хобсбаум та ін.

Метою статті є дослідження комеморативних практик культури в проєкції баянно-акордеонного виконавства. Аналіз виконавських аспектів на вищезазначених інструментах у культурній пам'яті та ідентифікації, а також екстраполяція того, як воно формує та утримує історично-культурну пам'ять.

Виклад основного матеріалу. У ХХ столітті виник міждисциплінарний напрям

досліджень «меморіальні студії», предметом якого є вивчення соціальних та колективних проявів пам'яті. Класиками цієї наукової течії вважаються: М. Альбвакс, Ф. Анкерсміт, Ф. Артог, А. Ассманн, Я. Ассман, А. Бергсон, А. Варбург, Дж. Верч, Е. Гобсбаум, О. Екселе, Ф. Єйтс, П. Коннертон, Б. Мізтал, П. Нора, Р. Рікер, П. Хаттон, Б. Шацька.

Початок вивчення колективної пам'яті пов'язують з дослідженнями французького соціолога М. Альбвакса, який розпочав аналізувати пам'ять як явище колективного характеру і представив концепцію соціальної межі пам'яті. Як зазначається у праці Е. Гобсбаума та Т. Рейнджера «Винайдення традиції» (*The Invention of Tradition*): «Дослідження винайдення традиції міждисциплінарне. Ця галузь збирає разом істориків, соціальних антропологів та ряд інших фахівців-гуманитаріїв і не може адекватно функціонувати без такої співпраці» [7, 28].

Упродовж 1940–1960-х років у галузі соціально-гуманітарних наук спостерігався знижений інтерес до питань колективної пам'яті. Повернення до цієї теми відбулося у другій половині 1960-х років, що було пов'язано з дослідженням історичних форм запам'ятовування, яким займалась англійська дослідниця Ф. Єйтс «Мистецтва пам'яті». У своєму дослідженні вона розглядала методи використання та вдосконалення мнемотехнік в середні віки та епоху Ренесансу. Вона підкреслювала, що ключовими чинниками, які впливають на формування пам'яті, є її просторові та перформативні аспекти – здатність бути представленою через дії або відображеною у вигляді фігур – символів історичної пам'яті. Дослідник культури пам'яті Я. Ассман вказував перевагу культурної пам'яті, яка впливає на створення простору, включаючи в себе інші форми пам'яті: «міметичну» – навички та моделі поведінки; «предметну» – розташування суб'єкта відносно об'єктів оточуючого світу; «комунікативну» –

мова як засіб спілкування з оточуючим світом [19, 146].

Ідентичність держави – це складний і динамічний процес, що виникає з різних факторів, таких як історія, культура, політика та соціальні взаємодії. Наприклад, підтримка спільних цінностей та культурних традицій може сприяти зміцненню національної ідентичності та формуванню спільного соціокультурного контексту, тоді як політика ізоляції може призвести до деградації соціальної структури та посилення міжгрупових конфліктів. Політичні рішення, які приймає держава, впливають на формування спільного «ми», а також визначають «не ми», що може стимулювати почуття національної єдності або, навпаки, провокувати конфлікти. Ці аспекти особливо актуальні для України, яка потерпає від російського вторгнення не тільки на полі бою, але й у культурній сфері. В умовах глобалізації та транснаціональних взаємодій національна ідентичність стає особливо складною та змінною. Незважаючи на зусилля держави сприяти утворенню національної ідентичності, цей процес завжди піддається впливу змін у світових тенденціях, технологічних трансформаціях, міграції та іншим соціокультурним чинникам. Таким чином, формування та розвиток національної ідентичності – це постійний та неперервний процес, що відбувається в умовах постійних змін.

У реаліях сьогочасної російсько-української війни, політика пам'яті стає новою сферою державного управління, що вимагає комплексного аналізу щодо чіткого визначення її загальної сутності, завдань, засобів, механізмів, принципів, а також моделей впровадження. Такий аналіз дозволить розкрити цінність даної сфери в сучасному процесі українського державотворення. У контексті збройного конфлікту виникає підвищений інтерес до вшанування та відновлення історичної пам'яті. Фестивалі та конкурси стають не лише майданчиками для виставок мистецтва та культурних подій, але й важливими чинниками для формування та утворення національної ідентичності. Шляхом організації заходів такого роду спільноти мобілізуються навколо спільних цінностей та ідеалів, зміцнюючи духовні зв'язки у період випробувань. Окрім того, за допомогою, фестивально-конкурсного руху відбувається важлива дискусія щодо тлумачення минулого та його вплив на сучасність, що сприяє формуванню нових підходів до розуміння історії та міжнародних відносин. Такі події стають не лише важливим

культурним явищем, але й ефективним інструментом у зміцненні національного духу країни в умовах воєнного конфлікту. Отже, актуальність вивчення тенденцій у розвитку історичної пам'яті та її застосування у процесах політичного впливу визначається рядом взаємозалежних теоретичних і прикладних чинників.

Дослідник концепції пам'яті В. Бабка зауважує, що: «процесам соціального запам'ятовування сприяють: по-перше, суб'єктивні характеристики (значимість повідомлення для спільноти, зокрема для формування колективної ідентичності, співвіднесення інформації з групою, суспільний інтерес до відповідної проблеми та обізнаність у загальній темі); по-друге, спосіб запам'ятовування (попередня установка на тривале збереження, періодичне повторення, передача з покоління в покоління, необхідність осмислення даних та існування асоціативних зв'язків); по-третє, особливості інформації, що запам'ятовується (образність, емоційність, практична значимість, обмежений доступ до повідомлення та авторитетність джерела його передачі); по-четверте, черговість подачі інформації (найбільш важливі для запам'ятовування сигнали містяться наприкінці та на початку повідомлення)» [2, 9].

Одним з елементів у комеморативних практиках у культурно-мистецькій сфері є баянно-акордеонне виконавство. Баян та акордеон довгий період залишалися в межах соціального середовища без привілеїв, обмежуючись побутовим музикуванням. З нотною літературою, яка була широко представлена, музикантам-любителям, першим виконавцям, доводилося поєднувати інтерпретаторську та композиторську діяльність, що призвело до тісного взаємозв'язку між формуванням оригінального репертуару та розвитком виконавського мистецтва. Баяністи та акордеоністи надавали перевагу народній музиці, що була характерною для їх соціального середовища – обробкам пісень, танців, популярним мелодіям, а також невибагливим мініатюрам, в той час як професійні музиканти ставилися до виконавства на цих інструментах із скептицизмом. Це створювало обмеження для використання баяна та акордеона в академічному мистецтві, хоча водночас сприяло їхньому просуванню у сфері народної музики. Отже, популярність цих інструментів як засобів збереження й відтворення національної пам'яті у сфері музичного мистецтва визначалася саме цими умовами.

Баянно-акордеонне виконавство у мистецтві визначається виразною культурологічною спрямованістю, що надає йому статус поліжанрового формоутворення. Ця художня модель є унікальним різновидом культурної та музичної комунікації, що істотно впливає на збереження національної культурної пам'яті.

В плеяді музичних подій, що здобувають світову славу, комеморативні практики відіграють важливу роль у відзначенні спадщини та традицій музичного мистецтва. Серед таких ціннісних подій Coupe Mondiale (Кубок світу), також відомий як Чемпіонат світу серед баяністів і акордеоністів – щорічне музичне змагання виконавців на баяні та акордеоні, яке організовується Міжнародною конфедерацією акордеону. Ця подія вперше відбулася у 1938 році в Парижі, але його проведення було призупинено під час Другої світової війни. З 1948 року Кубок світу проводиться щорічно в різних країнах світу, за винятком трьох років: 1991 та 1993 років через події в СРСР та пострадянському просторі (крах СРСР та політичні і економічні труднощі як наслідок розпаду СРСР відповідно), а також 2020 року внаслідок виклику пандемії COVID-19. На момент 2023 року учасники цього музичного змагання, визнаного найпрестижнішим серед виконавців на баяні та акордеоні, можуть бути музикантами не старше 32 років. Окрім основного конкурсу солістів, захід включає додаткові заходи, такі як конкурс акордеонних оркестрів (з участю не менше дев'яти виконавців), виконання нового твору для акордеону та інші. Кожен учасник, представляючи країну-члена Міжнародної конфедерації акордеоністів, може спробувати виграти Кубок світу, ім'я переможця якого відображається на трофейному кубку.

У 1990-х роках в Україні виникла активна потреба в розвитку комеморативних практик, що викликала значний розквіт конкурсно-фестивальної сфери. Впродовж цього періоду було запроваджено ряд важливих ініціатив, які відчутно змінили культурний ландшафт країни. До них входять міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Кубок Кривбасу» (Кривий Ріг, 1992), Міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах (Хмельницький, 1995), Всеукраїнський конкурс баяністів, акордеоністів та сопілкарів (Чернівці, 1995), Всеукраїнський фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах «Провесінь» (Кіровоград, 1996), міжнародний фестиваль «Грудневі вечори баянної музики» (Луганськ, 2001), Всеукраїнський конкурс

ансамблів «Зірки баяна на Запоріжжі» (Запоріжжя, 2002), Відкритий регіональний (з 2010 року – Всеукраїнський) конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» (Старий Самбір – Дрогобич, 2005); міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Акорди Львова» (Львів, 2006), міжнародний конкурс-фестиваль баянно-акордеонного виконавського мистецтва AccoHoliday (Київ, 2006), Всеукраїнський конкурс виконавців на народних інструментах імені Анатолія Онуфрієнка (Дрогобич, 2007), Всеукраїнський фестиваль молодих баяністів та акордеоністів «АССО-Дебют» (Луганськ, 2008), Відкритий Всеукраїнський (з 2009 року – міжнародний) конкурс баяністів-акордеоністів Perpetuum mobile (Дрогобич, 2008), міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів InterSvitiaz-accomusic (Луцьк, 2009), відкритий національний конкурс виконавців на народних інструментах «Рідні наспіви» (Донецьк, 2011) [15]. Ці події стали важливими майданчиками для сприяння розвитку та підтримки баянно-акордеонного мистецтва в Україні, а також збагачення культурного спадку та культури пам'яті.

Особливу увагу слід приділити розгляду міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів Perpetuum mobile (Вічний рух), який виокремлюється своєю високою ступеню професіоналізму та висококваліфікованим складом журі вже декілька років серед інших художніх заходів, що були організовані та і надалі продовжують своє існування. Зокрема, цей конкурс на постійній основі проводиться на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка починаючи з 2008 року, і визначається своєрідністю та важливістю в контексті розвитку баянно-акордеонного мистецтва. Унікальність даного конкурсу виявляється у розмаїтті номінацій, що охоплюють різні категорії учасників. Серед учасників можна відзначити учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, студентів середніх та вищих музичних шкіл-інтернатів, а також студентів педагогічних практик при різних навчальних закладах. Важливо також враховувати різноманітність учасників за віком, формою виконавства (сольне чи ансамблево-оркестрове) та рівнями навчання. Конкурс Perpetuum mobile став не лише платформою для змагань, але й важливим кроком у підтримці та розвитку баянно-акордеонного мистецтва, сприяючи його визнанню та популяризації серед різних шарів музичного співтовариства. Щорічні виступи наймолодших учасників, які є учнями навчальних закладів, не лише

залишають незабутні враження, але й сприяють популяризації українських творів для баяну та акордеону. Це має велике значення для політики культури пам'яті. Зовнішній контур культурної політики пам'яті включає стратегічне завдання просування українського баянно-акордеонного виконавства на міжнародному рівні. У межах конкурсу Regretium mobile визначається десяток найкращих виконавців, які мають потенціал представляти Україну на найпрестижніших міжнародних конкурсах світу, таких як «Трофей світу», «Кубок світу» та конкурс у місті Клінгенталь (Німеччина). Концертний програмний репертуар позначений виконанням творів світової класики, оригінальна музика, віртуозні транскрипції та перекладенням симфонічних шедеврів. Таким чином, конкурс баянно-акордеонного виконавства постає не лише як конкурс, але й як інструмент культурної дипломатії України у світі. Regretium mobile є унікальним явищем в мистецтві України завдяки своїй різноманітності та широкому спектру жанрів. Цей конкурс об'єднує всі рівні музичної освіти, високопрофесійних виконавців та творчі колективи, які несуть національну унікальність в мистецтві гри на своїх інструментах. Він слугує не лише науково-методичною лабораторією академічного народно-інструментального мистецтва, але й визнаним конкурсом у фахових колах. Проєкт конкурсу розширюється на різні фестивально-презентаційні програми і отримує широкий резонанс у місцевих та Всеукраїнських виданнях («Українська музична газета», «Культура і життя»), а також в іноземній пресі. Це стає важливим елементом комеморативних практик у міжнародному вимірі.

Окрім того, значущим для збереження культурно-історичної спадщини в Україні є Всеукраїнський відкритий конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття». Останній із цих конкурсів (XVI-й) відбувся 30 листопада 2023 року в місті Дрогобич на базі кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Організаторами конкурсу є Міністерство освіти і науки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Національна Всеукраїнська музична спілка, Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти та Всесвітня Конфедерація Акордеоністів (Confederation Mondiale de l'Accordeon). Ключовою метою конкурсу є

популяризація школи гри на баяні та акордеоні, виявлення та підвищення рівня професійної підготовки творчої молоді, узагальнення методик викладання спеціальних дисциплін, поширення передового педагогічного досвіду, а також розвиток та популяризація баянно-акордеонного виконавства в Україні. Використання баяну й акордеону в народно-інструментальному виконавстві визначає активну роль цих інструментів у збереженні культурної пам'яті. Участь обдарованої молоді у конкурсі дозволяє їм здобути визнання не лише на національному рівні, але й у світі, сприяючи покращенню культурного іміджу України. Власне за допомогою виконання творів, зокрема обробок національних українських пісень сучасними композиторами, конкурс реалізує політику збереження культурної пам'яті.

Масштабні музичні фестивалі і конкурси баянно-акордеонного мистецтва стають не лише майданчиками для вираження та визнання творчого потенціалу виконавців, але й важливими інструментами комеморативних практик у культурній сфері. Вони є особливими подіями, де відбувається відзначення та актуалізація минулих подій, образів і постатей, а саме:

- актуалізація історичних образів: Під час виступів на фестивалях музиканти часто обирають композиції, які мають історичні або культурні корені. Вони стають медіаторами між минулим і сучасністю, відтворюючи та акцентуючи важливі образи часів минулих епох;

- відзначення історичних подій: Деякі фестивалі присвячені конкретним історичним подіям або епохам. Учасники використовують музичні твори для відзначення та вшанування цих подій, надаючи їм новий звуковий образ;

- акт передавання значень: Гра на баяні й акордеоні у цьому контексті слугує актом передавання важливих культурних і історичних значень. Музиканти, виконуючи твори, стають своєрідними посередниками між минулим та сучасністю, акцентуючи важливість певних аспектів національної історії;

- ідентифікація та демонстрація зв'язку з минулим: Учасники фестивалів, обираючи репертуар та створюючи власні інтерпретації творів, активно демонструють свою ідентичність та зв'язок із культурним спадщиною. Це сприяє створенню унікального образу виконавця, що поєднує традицію та сучасність.

Досліджуючи співвідношення комеморативних практик і фестивалів баянно-

Література

акордеонного мистецтва, зазначимо, що саме під час масштабних музичних фестивалів і конкурсів найбільш повно відбувається відзначення минулих подій, образів і постатей шляхом їх актуалізації в контексті сучасних поглядів і потреб. За допомогою цих заходів відображається комплекс суспільних практик, що рефлектує ставлення сучасників до історії, шляхом виконання музичного твору відбувається акт передавання важливих значень, які музикант намагається висвітлити, з метою ідентифікації та демонстрації свого зв'язку з культурною спадщиною.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше здійснено спробу екстраполяції баянно-акордеонного виконавства з комеморативними практиками в контексті сучасної культурної динаміки, з відображенням їх ролі у формуванні ідентичності та збереженні культурної спадщини. Обґрунтовано партисипативність мистецтва, культури пам'яті та ідентичності в реаліях сьогочасної російсько-української війни.

Висновки. Отже, дослідницький напрям студії пам'яті актуалізує цінність комплексного аналізу механізмів формування колективної пам'яті та особливостей її впливу на розгортання суспільних культурно-мистецьких процесів, зокрема, культурної політики, цінностей. Ці заходи призначені для відображення конкретного історичного наративу, який має суттєве значення для значної частини спільноти. Виявлено, що важливим елементом комеморативних практик у культурно-мистецькій сфері є баянно-акордеонне виконавство. Розвиток репертуарної політики, підвищення легітимності баяна та акордеона нерозривно пов'язані з професійним зростанням майстерності виконавців. Встановлено, що у 1990-х роках, з огляду на потребу в розвитку комеморативних практик в Україні, відзначається значний розвиток конкурсно-фестивального руху. Джерелами національної музики для баяна та акордеона є побутове масове музикування, де передумови розвитку отримують витоки в історії створення та розповсюдження інструментів. Ці чинники підкреслюють цінність цих інструментів як вагомих важелів реалізації культурної політики щодо національної пам'яті в музичному мистецтві України.

1. Актуальні питання баянно-акордеонного виконавства та педагогіки в музичних навчальних закладах. Вип. 1 / упоряд. А. Я. Сташевський; ред. В. С. Курило та ін. Київ, 2005. 114 с.
2. Бабака В. Л. Історична пам'ять як фактор політичного впливу в незалежній Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.03 ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2017. 20 с.
3. Бабка В. Л. Політика пам'яті в перші роки незалежності України. *Гілея*. 2016. Вип. 110. С. 360–364.
4. Бабка В. Л. Українська історична пам'ять під впливом інтеграційних факторів. *По той бік Дніпра: вплив контраверсійних образів "іншого українця" на формування ментальних кордонів* / за заг. ред. М. О. Фролова. Запоріжжя : Інтер-М, 2015. С. 113–118.
5. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання. Київ : Академвидав, 2010. 432 с.
6. Верещагіна О. Є. Історія української музики ХХ століття. Тернопіль : Астон, 2010. 279 с.
7. Винайдення традиції / за ред. Е. Гобсбаума та Т. Рейнджера ; пер. з англ. Київ: Ніка-Центр, 2005. 448 с.
8. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник [для вищих та серед. муз. навч. закладів]. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2010. 592 с.
9. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. Київ : Юніверс, 2002. 423 с.
10. Марченко В. В. Історіографічний дискурс дослідження акордеонного мистецтва України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку* : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 20. Т. 2. / упоряд. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2014. С. 169–172.
11. Марченко В. Еволюція акордеонного мистецтва: історичний аспект. *Культура і сучасність*. 2014. С. 142–147.
12. Михайлів О. І. Твори для баяна та акордеона. Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 96 с.
13. Остасюк З., Коцюрба Б. Жанрово-стильові особливості естрадно-джазового репертуару українських композиторів як важливий аспект інструментально-виконавської педагогіки. *Інноваційна педагогіка (Теорія і методика професійної освіти)*. 2019. Вип. 18. Т. 2. С. 55–58.
14. Парасківа Л. М. Становлення та тенденції розвитку акордеонного мистецтва у світовій музичній культурі. *Матеріали студентської конференції Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича*. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 143–144.
15. Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть : довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 244 с.

16. Хобсбаум Е. Мова, культура й національна ідентичність. *Логос* : філософсько-літературний журнал. 2005. № 4. С. 173–183.

17. Хобсбаум Е. Принцип етнічної приналежності й націоналізм у сучасній Європі. *Нації й націоналізм*. 2002. С. 332–347.

18. Черепанин М. В. Естрадний олімп акордеона : монографія. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2008. 256 с.

19. Assmann J. Das Kulturelle Gedächtnis: Schrift, Erinnerung und Politische Identität in frühen Hochkulturen. Munich: Verlag C.H. Beck, 1992.

20. Cole J. W., Wolf E. The Hidden Frontier: Ecology and Ethnicity in an Alpine Valley. N.Y., London, 1974.

21. Gosden P. H. J. The Friendly Societies in England, 1815–1875. Manchester, 1961.

References

1. Assmann, J. (1992). Das Kulturelle Gedächtnis: Schrift, Erinnerung und Politische Identität in frühen Hochkulturen. Munich [in German].

2. John, W. & Wolf, C. and E. (1974). The Hidden Frontier: Ecology and Ethnicity in an Alpine Valley. N.Y., London [in English].

3. Gosden, P. H. J. (1961). The Friendly Societies in England, 1815-1875. Manchester [in English].

4. Stashevskiy, A. Y. (2005). Topical Issues of Bayan-Accordion Performance and Pedagogy in Music Schools, 1 [in Ukrainian].

5. Babaka, V. L. (2017). Historical Memory as a Factor of Political Influence in Independent Ukraine: PhD Thesis. Kyiv [in Ukrainian].

6. Babka, V. L. (2006). Politics of Memory in the First Years of Ukraine's Independence. *Gilea*, 110, 360–364 [in Ukrainian].

7. Babka, V. L. (2015). Ukrainian Historical Memory under the Influence of Integration Factors. On the Other Side of the Dnipro: The Impact of Controversial Images of the "Other Ukrainian" on the Formation of Mental Borders, 113–118 [in Ukrainian].

8. Boiko, O. D. (2010). Political Manipulation. Kyiv [in Ukrainian].

9. Vereshchahina, O. Ye. (2010). History of Ukrainian Music of the Twentieth Century. Ternopil [in Ukrainian].

10. Invention of Tradition. (2005). Kyiv [in Ukrainian].

11. Davydov, M. (2010). History of Performance on Folk Instruments (Ukrainian Academic School). Kyiv [in Ukrainian].

12. Durkheim, E. (2002). Primitive Forms of Religious Life: The Totem System in Australia. Kyiv [in Ukrainian].

13. Marchenko, V. V. (2014). Historiographical Discourse of the Study of Accordion Art in Ukraine. *Ukrainian Culture: Past, Present, Ways of Development*, 20 (2), 169–172 [in Ukrainian].

14. Marchenko, V. (2014). Evolution of Accordion Art: Historical Aspect. *Culture and Modernity*, 142–147 [in Ukrainian].

15. Mykhailiv, O. I. (2011). Works for Bayan and Accordion. Ternopil [in Ukrainian].

16. Ostasiuk, Z., & Kotsiurba, B. (2019). Genre and Style Features of the Variety and Jazz Repertoire of Ukrainian Composers as an Important Aspect of Instrumental and Performing Pedagogy. *Innovative Pedagogy (Theory and Methods of Professional Education)*, 18 (2), 55–58 [in Ukrainian].

17. Paraskiva, L. M. (2021). Formation and Trends in the Development of Accordion Art in the World Music Culture. Materials of the student conference of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, 143–144 [in Ukrainian].

18. Semeshko, A. A. (2009). Accordion Art of Ukraine at the Turn of the XX-XXI Centuries. Ternopil [in Ukrainian].

19. Khobsbaum, E. (2005). Language, Culture and National Identity. *Logos*, 4, 173–183 [in Ukrainian].

20. Khobsbaum, E. (2002). The Principle of Ethnicity and Nationalism in Modern Europe. *Nations and Nationalism*, 332–347. [in Ukrainian].

21. Cherepanyn, M. V. (2008). Variety Olympus of the Accordion. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 02.04.2024

Отримано після доопрацювання 03.05.2024

Прийнято до друку 10.05.2024